

Bruksela, 12 czerwca 2026 r.
(OR. en)

10432/26

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2025/0227 (COD)

LIMITE

CADREFIN 281	COEST 471
POLGEN 162	COLAC 87
RELEX 815	COTRA 50
ACP 60	COWEB 86
DEVGEN 100	MAMA 145
COHOM 87	MOG 120
COHAFA 51	PTOM 27
COAFR 178	ELARG 103
COASI 105	GLOBAL GATEWAY 41

NOTA

Od: Sekretariat Generalny Rady

Do: Rada

Dotyczy: Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego „Globalny wymiar Europy”
– *Częściowe podejście ogólne*

I. WPROWADZENIE

1. 16 lipca 2025 r. Komisja przedstawiła wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego „Globalny wymiar Europy”¹.
2. Wniosek ten wchodzi w skład pakietu wieloletnich ram finansowych (WRF) na lata 2028–2034. Komisja proponuje, by przyszłe rozporządzenie o globalnym wymiarze Europy połączyło kilka obecnych instrumentów finansowania zewnętrznego, tym samym je zastępując².
3. Proponowana orientacyjna pula środków finansowych na „Globalny wymiar Europy” wynosi 200 mld EUR, a uzupełnia ją oddzielna Rezerwa na rzecz Ukrainy w wysokości do 100 mld EUR. Instrument obejmuje sześć filarów: Europa; Bliski Wschód, Afryka Północna i Zatoka Perska; Afryka Subsaharyjska; Azja i Pacyfik; Ameryki i Karaiby; filar globalny. Instrument wdrażany będzie za pośrednictwem działań objętych programowaniem geograficznym, uzupełnionych komponentami nieobjętymi programowaniem na potrzeby pomocy humanitarnej, pomocy makrofinansowej, odporności, konkurencyjności oraz potrzeby związane z kryzysem, pokojem i polityką zagraniczną. Wniosek ma również na celu zwiększenie elastyczności poprzez zmniejszenie liczby celów w zakresie wydatków, zniesienie wiążących pul tematycznych i zwiększenie rezerwy na nowe wyzwania i priorytety; tym samym ma zwiększyć zdolność Komisji do realokacji zasobów.
4. 3 grudnia 2025 r. opinię w sprawie wniosku³ przyjął Europejski Komitet Społeczno-Ekonomiczny.
5. 5 lutego 2026 r. opinię w sprawie wniosku⁴ przyjął Europejski Trybunał Obrachunkowy.

¹ 11758/25 + ADD 1–4.

² ISWMR „Globalny wymiar Europy”, Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (IPA III), Instrument na rzecz Mołdawii, Instrument na rzecz Ukrainy, Instrument na rzecz Bałkanów Zachodnich i finansowanie pomocy humanitarnej.

³ 16674/25.

⁴ 6359/26.

II. POSTĘPY NA FORUM RADY

6. Podgrupa grupy roboczej ad hoc ds. wieloletnich ram finansowych zajmująca się instrumentem „Globalny wymiar Europy” (podgrupa robocza zajmująca się instrumentem „Globalny wymiar Europy”) rozpoczęła prace we wrześniu 2025 r. i analizowała wniosek Komisji na 28 posiedzeniach. W grudniu 2025 r. prezydencja duńska przedstawiła wstępną skonsolidowaną kompromisową propozycję prezydencji.
7. Na podstawie późniejszych dyskusji dotyczących poszczególnych artykułów i dyskusji tematycznych, przeprowadzonych na forum podgrupy roboczej zajmującej się instrumentem „Globalny wymiar Europy”, prezydencja cypryjska przygotowała kolejne kompromisowe teksty prezydencji, a 20 maja 2026 r. zwróciła się do Coreperu o wytyczne polityczne dotyczące trzech nierozstrzygniętych kwestii, a mianowicie rezerwy na nowe wyzwania i priorytety, migracji i przymusowych wysiedleń oraz przepisów wykonawczych dotyczących filaru „Europa”. 3 i 10 czerwca 2026 r. Coreper przeprowadził dyskusje na temat dwóch kolejnych zmienionych skonsolidowanych kompromisowych propozycji prezydencji⁵, aby przygotować to dossier z myślą o późniejszym przyjęciu częściowego podejścia ogólnego na posiedzeniu Rady do Spraw Ogólnych 16 czerwca. Podczas ostatniej dyskusji na temat projektu rozporządzenia na forum Coreperu delegacje wyraziły szerokie poparcie dla kompromisowego tekstu prezydencji zawartego w dok. ST 10149/26. Ponieważ jednak niektóre z nich nadal sugerowały kilka niewielkich zmian, prezydencja postanowiła wprowadzić pewną liczbę ukierunkowanych zmian do wersji, która ma zostać przedłożona Radzie do Spraw Ogólnych jako podstawa częściowego podejścia ogólnego Rady.
8. Jako że proponowane rozporządzenie wchodzi w skład pakietu wniosków związanych z WRF, wszystkie jego przepisy mające wpływ na budżet lub odpowiadające elementom, które stanowią część negocjacji horyzontalnych w sprawie WRF, w tym nowe istotne elementy dodane przez prezydencję cypryjską, umieszczono w nawiasach i tym samym wyłączono z częściowego podejścia ogólnego w oczekiwaniu na dalsze postępy w sprawie WRF. Przepisy te umieszczono tekście w nawiasie kwadratowym. Podgrupa robocza zajmująca się instrumentem „Globalny wymiar Europy” przeprowadziła specjalną dyskusję na temat tych przepisów na posiedzeniu 30 kwietnia 2026 r. w obecności przewodniczącego grupy roboczej *ad hoc* ds. wieloletnich ram finansowych i zgodnie z odpowiednimi metodami pracy, z myślą o wniesieniu wkładu w ocenę na forum wspomnianej grupy roboczej.

⁵ 9734/26 i 10149/26.

III. STAN PRAC W PARLAMENCIE EUROPEJSKIM

9. Wniosek jest rozpatrywany w Parlamencie Europejskim w ramach wspólnej procedury komisji AFET i DEVE, a na sprawozdawców wyznaczono Michaela Gahlera (PPE, DE) i Roberta Biedronia (S&D, PL). O opinię proszone są komisje: BUDG, CONT, FEMM, LIBE i PECH. Projekt sprawozdania sprawozdawców został opublikowany 17 kwietnia 2026 r. i przedstawiony na wspólnym posiedzeniu komisji AFET i DEVE 5 maja. To formalnie zapoczątkowało etap kontroli merytorycznej i wprowadzania poprawek przez komisje. Planuje się obecnie, że komisje AFET i DEVE przyjmą sprawozdanie końcowe 15 października, a głosowanie nad mandatem negocjacyjnym Parlamentu Europejskiego ma się odbyć na posiedzeniu plenarnym w listopadzie 2026 r.

IV. GŁÓWNE ELEMENTY KOMPROMISOWEGO TEKSTU PREZYDENCJI

10. Główne elementy tekstu kompromisowego można podsumować następująco:
- a) Model **zarządzania** zaproponowany w tekście kompromisowym wskazuje na wyraźne wzmocnienie i ustrukturyzowanie zaangażowania Rady i państw członkowskich na wszystkich etapach cyklu wdrażania. Na szczeblu strategicznym Rada odgrywa kluczową rolę poprzez coroczne debaty strategiczne oparte na sprawozdaniach strategicznych przedstawionych przez Komisję oraz poprzez ramy przewidujące regularne sprawozdania; tym samym Rada zapewnia stałe sterowanie polityczne. Uzupełnieniem tych działań są systematyczne przepływy informacji od Komisji, takie jak regularne i terminowo przedstawiane aktualne informacje na temat wdrażania instrumentu, w tym stanu programowania, oraz obowiązek uwzględniania przez Komisję opinii wyrażonych przez Radę.

Rolę państw członkowskich wzmacniają ustrukturyzowane konsultacje i częste wymiany informacji z Komisją w ramach podejścia „Drużyna Europy”, w tym wspólne dyskusje na temat planów działania. Choć kładzie się nacisk na wymóg, by Komisja na bieżąco informowała Radę i uwzględniała jej opinie, domyślną zasadą przyjmowania wieloletnich programów indykatywnych oraz planów działania i środków pozostaje procedura sprawdzająca w ramach procedury komitetowej. Procedurę tę wzmacnia włączenie klauzuli o braku opinii oraz możliwość zwoływania posiedzeń komitetu w różnych formatach, przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniej koordynacji. Równocześnie zarządzanie wzmocniono dzięki ustanowieniu Rady Inwestycyjnej ds. Globalnego Wymiaru Europy, w ramach której państwa członkowskie zapewniają wytyczne strategiczne i operacyjne oraz otrzymują szczegółowe sprawozdania na temat gwarancji budżetowych, a także działań łączonych i instrumentów finansowych.

Kompromisowa propozycja zapewnia silną kontrolę budżetową, ponieważ Parlament Europejski i Rada, w myśl rozporządzenia finansowego, wykonują uprawnienia decyzyjne w odniesieniu do kluczowych mechanizmów elastyczności, w tym rezerwy na nowe wyzwania i priorytety oraz przesunięć między filarami. Ponadto, jeżeli chodzi o nadzór, przewidywalność i rozliczalność, odpowiedni poziom obowiązków informacyjnych i mechanizmów konsultacji gwarantuje, że Rada będzie regularnie informowana o kluczowych etapach programowania i cyklu wdrażania, w tym przygotowania wieloletnich programów indykatywnych, dostosowań programowania, środków związanych z migracją, aktów delegowanych i planów opartych na wynikach, oraz będzie w stanie wywierać na nie wpływ. W ujęciu całościowym elementy te świadczą o stopniowym znacznym wzmocnieniu roli Rady w zarządzaniu instrumentem, gdyż łączą sterowanie strategiczne, wytyczne polityczne i kontrolę *ex post*.

- b) Zmiany dotyczące **rezerwy na nowe wyzwania i priorytety** dodatkowo zwiększają kontrolę Rady nad uruchamianiem i wykorzystywaniem rezerwy. W szczególności, w odniesieniu do przesunięć dokonywanych w sposób niezależny, wzmacniają one spoczywający na Komisji obowiązek przekazywania szczegółowych informacji przed każdym ogłoszeniem lub uruchomieniem środków z rezerwy oraz uwzględniania uwag i sugestii Rady. Ponadto zmiany ustanawiają bardziej ustrukturyzowany i regularny dialog, co wymaga od Komisji angażowania się w wymianę poglądów z Radą co najmniej dwa razy w roku, w szczególności przed każdym planowanym uruchomieniem rezerwy, oraz uwzględniania jej stanowisk. Zakres celów, do których można wykorzystać rezerwę, został ograniczony tak, aby środki można było uruchamiać w odpowiedzi na nieprzewidziane okoliczności lub na nowe potrzeby czy pojawiające się wyzwania.
- c) Zmiany dotyczące **migracji i przymusowych wysiedleń** odzwierciedlają zrównoważone i kompleksowe podejście, wyraźnie uwzględniające pozytywne wymiary zarządzania migracją, w tym zachęty i wzmocnioną logikę „więcej za więcej”. Jednocześnie usprawniono, doprecyzowano i zmieniono – również w celu zapewnienia spójności z celem ODA – mechanizm zawieszający związany z wynikającym z prawa międzynarodowego zobowiązaniem krajów partnerskich do readmisji własnych obywateli. Jego skuteczność wzmacnia ograniczona liczba wyłączeń i szerszy wykaz czynników, które należy wziąć pod uwagę przed podjęciem jakiegokolwiek decyzji o zawieszeniu. Co ważne, w tekście kompromisowym zachowano ogólną kwalifikowalność do ODA w odniesieniu do 90 % wydatków w ramach instrumentu. Ponadto wzmocniono rolę Rady w mechanizmie zawieszającym poprzez wprowadzenie wymogu, aby Komisja konsultowała się z Radą w sprawie politycznej stosowności wszelkich decyzji podejmowanych w ramach mechanizmu.

- d) Zmiany dotyczące **przepisów wykonawczych w odniesieniu do filaru „Europa”** odzwierciedlają zdecydowane stanowisko wielu delegacji dotyczące wzmocnienia modelu zarządzania poprzez zwiększenie roli Rady na wszystkich etapach procesu przygotowywania i zatwierdzania opartych na wynikach planów partnerów w ramach tego filaru. Obejmuje to przyjmowanie przez Radę aktów wykonawczych w sprawie warunków ramowych mających zastosowanie do planów opartych na wynikach oraz, w przypadku partnerów objętych procesem rozszerzenia, zatwierdzanie pozytywnej oceny tych planów, przy jednoczesnym utrzymaniu przyjmowania aktów wykonawczych przez Komisję w przypadku partnerów objętych polityką wschodniego sąsiedztwa. Jeżeli chodzi o Ukrainę, proponowane zasady zarządzania odzwierciedlają wyjątkową sytuację tego kraju i wielkość wsparcia, co wymaga zróżnicowanego podejścia, aby zapewnić przewidywalność i silne sterowanie przez Radę, w tym w drodze aktów wykonawczych przyjmowanych przez Radę w celu ustalenia, czy spełnione zostały warunki płatności. Ponadto w odniesieniu do Ukrainy wprowadzono specjalną klauzulę przeglądowną wyjaśniającą, że Komisja może zaproponować zmiany w zasadach zarządzania, jeżeli wymagać tego będzie rozwój sytuacji w tym kraju.
- e) Zmiany dotyczące **kwifikowalności i preferencyjnego traktowania przemysłu europejskiego** chronią zasadę otwartej i uczciwej konkurencji oraz należycie uwzględniają ograniczenia, z jakimi borykają się partnerzy wykonawczy, panujące warunki rynkowe oraz nadrzędne cele w zakresie skuteczności rozwoju. Jednocześnie wprowadzają silniejsze i bardziej ukierunkowane przepisy promujące preferencyjne traktowanie przemysłu europejskiego i udział europejskich przedsiębiorstw w celu zwiększenia strategicznej autonomii i konkurencyjności Unii. Przepisy te są starannie wyważone, tak aby nie szkodzić współpracy z innymi partnerami. W związku z tym zmiany wprowadzają jaśniejszy opis strategicznych interesów UE, określają kluczowe sektory strategiczne, przewidują możliwość zwiększonego wsparcia na rzecz udziału podmiotów sektora prywatnego z państw członkowskich oraz przewidują uwzględnianie, przy wyborze partnerów wykonawczych, ich zdolności i gotowości do stosowania ograniczeń kwifikowalności. Ponadto państwa członkowskie mają być regularnie informowane –za pośrednictwem Komitetu ds. Globalnego Wymiaru Europy – o decyzjach dotyczących ograniczenia lub rozszerzenia kwifikowalności.

- f) Tekst kompromisowy gwarantuje, że **kraje i terytoria zamorskie** będą kwalifikować się do korzystania z regionalnych i transregionalnych działań objętych programowaniem, finansowanych z puli środków finansowych dla obszarów geograficznych, do których należą.
- g) **Inne zmiany wprowadzone przez prezydencję** obejmują klauzulę wygaśnięcia dostosowującą okres obowiązywania instrumentu do okresu kolejnych WRF, wzmocnienie celów instrumentu, w tym poprzez większe wyeksponowanie eliminacji ubóstwa, krajów objętych procesem rozszerzenia i polityką sąsiedztwa, skreślenie przekazania Komisji uprawnień do zmiany celu ODA i załącznika II oraz dalsze wzmocnienie ogólnych zasad dotyczących niestabilności, uwzględniania aspektu płci, skutecznego multilateralizmu oraz udziału władz lokalnych, społeczeństwa obywatelskiego i sektora prywatnego. Tekst kompromisowy zawiera udoskonalone przepisy dotyczące podejścia „Drużyna Europy”. Rola EBI została znacznie umocniona, w tym dzięki wyłącznym pulom środków finansowych EBI na gwarancje budżetowe.

V. PODSUMOWANIE

11. Rada (do Spraw Ogólnych) jest proszona o przyjęcie na posiedzeniu 16 czerwca 2026 r. częściowego podejścia ogólnego w sprawie tekstu zamieszczonego w dok. ST 10442/26.
-